

Informasjon til potensielle markedsaktører

Informasjon om åpning av utstedermarkedet

Som del av Bompengereformen ble det i Meld. St. 25 (2014-2015) tydeliggjort at utstederrollen skal rendyrkes gjennom å skille den ut fra bompengeselskapene for å etablere uavhengige utstedere. Hensikten med den nye ordningen er å unngå kryss-subsidiering og legge til rette for økt effektivitet, brukervennlighet og tjenesteutvikling i bompengesektoren.

Vegdirektoratet har utarbeidet et forslag til utstederforskrift, der det legges opp til at enhver aktør som oppfyller gitte krav til godkjenning vil kunne å drive utstedervirksomhet mot norske bompeng- og ferjeselskaper. Selv om dette hittil har funnet sted i noe grad gjennom EasyGo-samarbeidet, og det har vært en formell forankring i EETS-forskriften, gir denne utstederforskriften et tydeligere og mer harmonisert rammeverk for slik virksomhet. Statens vegvesen og operatørene forplikter seg samtidig til å legge de praktiske forholdene til rette for nye aktører.

En rendyrking av utstederrollen medfører at bompengeselskaper med integrert utstedervirksomhet, enten må skille denne virksomheten ut i egne juridiske personer, eller avhende kundeporteføljen.

Det vil gjennom dette bli etablert et nytt marked for utstedertjenester, der det skal åpnes for at norske og utenlandske selskap kan godkjennes for å levere utstedertjenester i Norge.

Vegdirektoratet sender dette brevet til kjente aktører og interessenter for å informere om hvordan det arbeides for å tilrettelegge for dette nye markedet. Denne informasjonen vil også kommuniseres til bransjeorganisasjoner i sektorer som kan ha interesse av det nye markedet, samt til nye interessenter som henvender seg til Vegdirektoratet. Dette skal sikre likebehandling og et sunt konkurranseklima i markedet.

Beskrivelse av utstedermarkedet/utstedervirksomhet

Bompengesektoren i Norge krevde inn nesten 10,2 milliarder kroner i 2017 gjennom 63 bompengeprosjekter. De fleste av disse prosjektene inngår nå i fem regionale bompengeselskap. Passeringsinntektene stammer fra omlag 638 millioner passeringer, hvorav ca. 80% er avtalepasseringer med bombrikke. Ved inngang til 2018 hadde dagens norske AutoPASS-utstedere bombrikker i 2.2 millioner kjøretøy. AutoPASS-avtalen gjør det mulig for en sluttkunde å oppnå en fordel gjennom rabatterte passeringstakster og samlet fakturering. Videre er en slik avtale per dags dato en forutsetning for blant annet å kunne benytte fritaksordningen for null-utslippskjøretøy.

For å kunne operere på det norske utstedermarkedet etter at utstederforskriften har trådt i kraft, må en aktør bli godkjent som AutoPASS-utsteder.

Dette gir selskapet rett til å inngå et avtaleforhold med samtlige norske operatører (bompengeselskap eller ferjeoperatør) der utsteder står ansvarlig overfor operatør for betaling av avtalekundens tjenestebruk (f.eks. bompaseringer). Det betyr at en AutoPASS-utsteder får en rett og plikt til å kreve betaling for tjenestebruk fra sine avtalekunder, der kunden betaler utsteder med befriende kraft for sine passeringer. Videre er utsteder pliktig til å betale operatøren for kundens tjenestebruk – uavhengig av betalingsoppgjøret mellom kunde og utsteder. For denne tjenesten mottar AutoPASS-utsteder en utstedergodtgjørelse fra operatør.

Utstedergodtgjørelsen vil fastsettes av Samferdselsdepartementet, og vil kunne beregnes ut fra antall passeringer, passeringsbeløp eller en kombinasjon. Hvordan godtgjørelsen for ulike typer fritakspasseringer beregnes vil også kunne spesifiseres nærmere. Utstedergodtgjørelsen beregnes per i dag som 1,75% av passeringstaksten. Merk at størrelsen og beregning av godtgjørelsen vil vurderes i forbindelse med at markedet etableres. Utstedergodtgjørelsen er felles for alle utstedere i AutoPASS-Samvirke, og kan ikke forhandles av det enkelte utstederselskap eller operatør. Samferdselsdepartementet vil ha myndighet til å endre utstedergodtgjørelsen basert på en vurdering av markedssituasjonen. Dersom utstedergodtgjørelsen endres, skal operatører og utstedere varsles før endringen trer i kraft for å gi aktørene forutsigbarhet.

Opgavene til en AutoPASS-utsteder vil inkludere:

- inngåelse og administrering av avtaler med sluttkunde
- utstedelse av teknisk løsning for registrering av kjøretøyet (bombrikke)
- innkreving av betaling
- kundeservice til sine avtalekunder

Utsteder har avtalefrihet innenfor rammen av minimumskrav fastsatt av Statens vegvesen. Utsteder har frihet til å sette egne krav, f.eks. krav til sikring. Det vil være krav til at utsteder må ha full dekning av AutoPASS-Samvirke, og må kunne behandle passeringer hos alle operatører (bompengeselskaper og ferjeoperatører) som inngår i dette området. Som et resultat av dette vil en utsteder måtte inngå bilaterale avtaler med alle operatører i AutoPASS-Samvirke.

Dagens utstedere og midlertidig integrerte utstedere har ikke mulighet til å levere tilleggstenester til sine kunder, men dette vil ikke være regulert for fremtidige AutoPASS-utstedere. Det betyr at en selvstendig AutoPASS-utsteder vil kunne tilby komplementære tjenester gjennom avtaleforholdet med sine kunder, eller kunne finne nye tjenester som kan leveres gjennom dagens innkrevingsteknologi (f.eks. gjennom bombrikke). Dette er en del av markedet som pr. dags dato ikke er utforsket av eksisterende norske utstedere, og som kan ha et potensial både som en plattform for eksisterende tjenester og for å utvikle nye tjenester.

Tentativ tidsplan og aktivitetssekvens for utstedermarkedet

1. Høring på utstederforskrift

Vegdirektoratet har utarbeidet et forslag til utstederforskrift, og det gjennomføres nå en høring av denne forskriften med frist 17.08.2018 (<https://www.vegvesen.no/fag/publikasjoner/Offentlige-hoeringer/Hoering?key=2291022>). Høringen vil være en viktig kanal der potensielle markedsaktører og andre interessenter kan få mer detaljert innsikt i rammene for utstedermarkedet, og komme med sine innspill på disse. Interessenter oppfordres til å lese og svare på høringen.

2. Markedsdialog i regi av Statens vegvesen

Parallelt med høring på utstederforskriften planlegger Statens vegvesen å kalle inn til et markedsdialogmøte den 28.06.2018. Mer informasjon om dette møtet vil sendes ut separat.

3. Ikrafttredelse av forskrift og åpning for godkjenning

For å få tilgang til det norske utstedermarkedet, må en godkjennes som utsteder i henhold til utstederforskriften. Merk at eksisterende selvstendige utstedere, som allerede opererer i Norge, må søke om ny godkjennelse når forskriften trer i kraft. Det vil være mulig for aktører som er interessert i å godkjennes som utsteder å melde sin interesse til Statens vegvesen. Statens vegvesen vil bestrebe å gi alle interessenter tilgang til oppdatert informasjon om markedet, forskrift og søknad om godkjenning på følgende nettsted: www.autopass.no/utstedervirksomhet

For godkjenning som AutoPASS-utsteder vil det stilles krav til teknisk utstyr, kompetanse, økonomi og omdømme. Disse kravene er skissert mer detaljert i høringsnotatet til utstederforskrift. Statens vegvesen vil løpende informere om mer spesifikke krav for godkjenning så snart disse er klare. Statens vegvesen ønsker å legge til rette for at søkere får mulighet til å sende inn søknad i forkant av at forskriften trer i kraft. Behandling av søknader om godkjenning vil ikke starte før forskriften er trådt i kraft. Svar på første runde med søknader er planlagt sendt ut samlet. I perioden før ikrafttredelse vil SVV svare ut henvendelser og komme med informasjon til potensielle markedsaktører for å sikre likebehandling og tilrettelegge for søknad om godkjenning. Det jobbes mot ikrafttredelse i årsskifte 2018-2019.

4. Overgangsperiode

Det vil være en overgangsperiode der dagens utstedere kan få dispensasjon for midlertidig integrert utstedervirksomhet. Denne overgangsperioden er forespeilet å vare i 18 måneder etter ikrafttredelse av utstederforskriften, og vil være perioden bompengeselskapene har til rådighet til å skille ut sin utstedervirksomhet eller avhende sin kundeportefølje. Det vil være opp til eierne i det enkelte bompengeselskap å velge hvordan de ønsker å avvikle sin integrerte utstedervirksomhet.

Merk at en midlertidig integrert utsteder vil være underlagt regulering som ikke gir anledning til å drive utadrettet forretningsvirksomhet. Dette vil f.eks. omfatte utadgående markedsføring, og annen kommersiell aktivitet - på lik linje som et bompengeselskap. Det betyr at det i overgangsperioden vil være forskjell på tillatte aktiviteter for en midlertidig integrert utsteder og en selvstendig utsteder godkjent i henhold til utstederforskriften.